Katowice. 14.09.2024

Opinia ornitologiczna i chiropterologiczna sporządzona na podstawie inwentaryzacji przyrodniczej stanu istniejącego, w zakresie występowania zwierząt objętych ochroną gatunkową, ze szczególnym uwzględnieniem ptaków i nietoperzy, na budynku OSP Debieńsko Wielkie, ul. Bełkowska 1a, w Czerwionce-Leszczynach, na którym będą wykonywane prace remontowe oraz o wymaganych kompensatach przyrodniczych.

Fot.1. Rzut satelitarny na budynek OSP przy ul Bełkowskiej 1a.



Fot.2-6. Elewacja wschodnia z zaznaczonymi na czerwono siedliskami oraz potencjalnymi siedliskami gatunków chronionych.







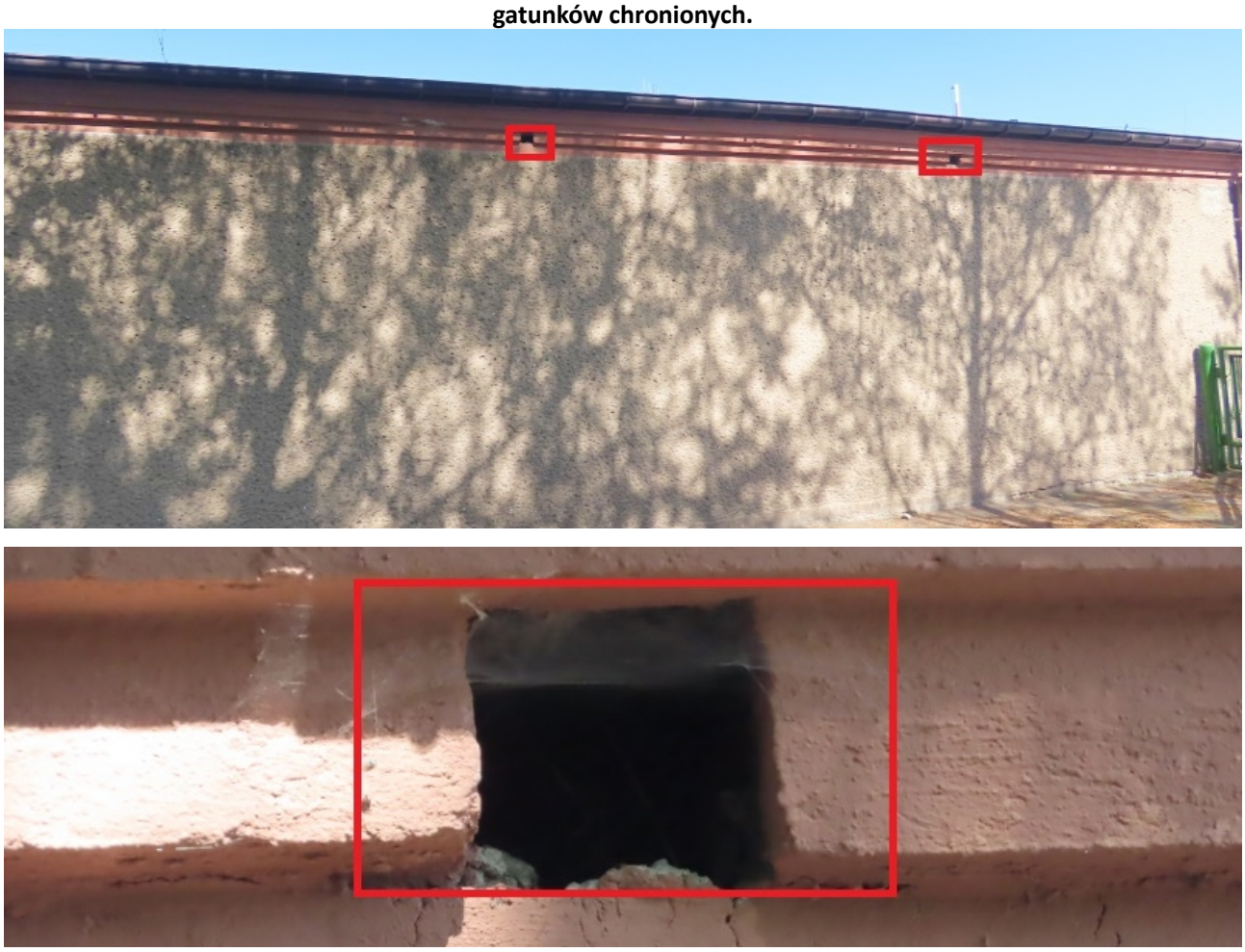


Fot.7-10. Elewacja północna z zaznaczonymi na czerwono siedliskami oraz potencjalnymi siedliskami gatunków chronionych.



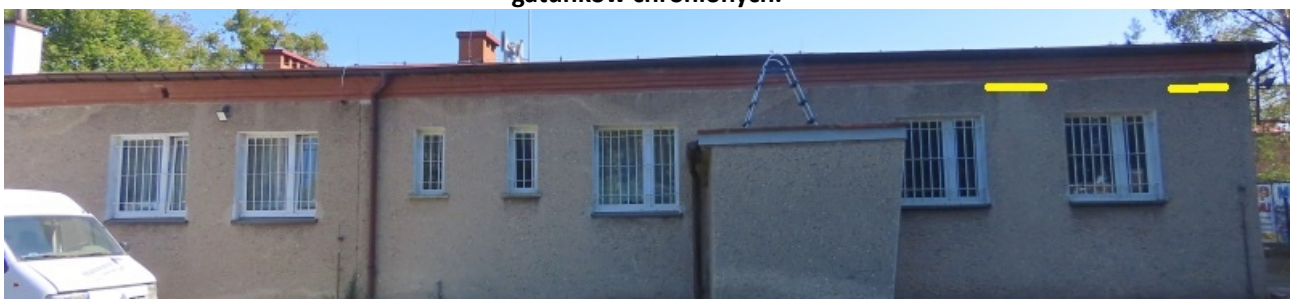


Fot.11-13. Elewacja południowa z zaznaczonymi na czerwono siedliskami oraz potencjalnymi siedliskami gatunków chronionych.

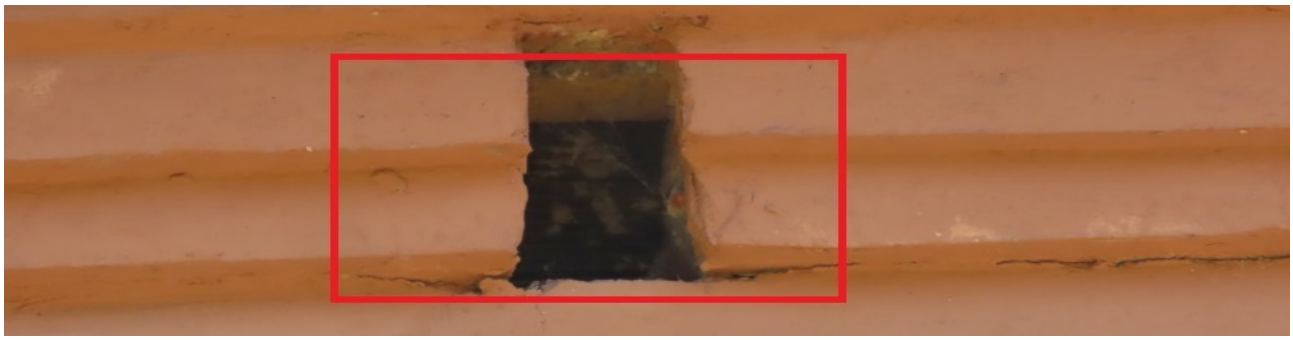




Fot. 14- Elewacja wschodnia z zaznaczonymi na czerwono siedliskami oraz potencjalnymi siedliskami gatunków chronionych.









Wstęp

Wszystkie budynki bardzo często zasiedlane są przez ptaki i nietoperze, w tym również (przede wszystkim) gatunki prawnie chronione (Ustawa o ochronie przyrody, Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt) i zagrożone jak: jerzyk (*Apus apus*), wróbel domowy (*Passer domesticus*), kopciuszek *(Phoenicurus ochruros*) czy kawka (*Corvus monedula*). Siedliskami lęgowymi, które zasiedlają te i inne gatunki są m.in. szczeliny i ubytki w elewacji, niewielkie szczeliny pod parapetami, pod obróbką blachową, za rynnami, stropodachy czy otwory wentylacyjne. Zniszczenie tych siedlisk, które najczęściej zdarza się właśnie w trakcie remontu czy przebudowy (termomodernizacji) i wymaga uzyskania stosownej decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, wydawanej na wniosek inwestora na podstawie wydanej opinii/ekspertyzy przyrodniczej.

Wykładnia prawna

Czynność, na którą ma być wydane zezwolenie opisuje artykuł 52 Ustawy o Ochronie Przyrody, ust. 1, pkt. 7: *1. W stosunku do dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone następujące zakazy: (...) niszczenie siedlisk lub ostoi będących obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania.*

Zagadnienia dotyczące ochrony ptaków wolno żyjących zostały rozwinięte w akcie wykonawczym do u.o.p. – w **Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016** roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Omawiany akt prawny w **§ 6 ust. 1** wprowadza następujące zakazy dotyczące wszystkich gatunków zwierząt objętych ochroną ścisłą i częściową:

- umyślnego zabijania,
- umyślnego okaleczania lub chwytania,
- umyślnego niszczenia jaj lub form rozwojowych
- niszczenia siedlisk lub ostoi będących obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania
- niszczenia, usuwania lub uszkadzania gniazd, zimowisk lub innych schronień
- umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień
- umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca

Dodatkowo zwraca się uwagę na **art. 75 ust. 1 Ustawy z 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska**. Przepis ten wskazuje wyraźnie, że <u>w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie budowlane jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac.</u>

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku – Prawo budowlane (między innymi zasady projektowania i użytkowania budynków, które powinny spełniać wymagania w zakresie ochrony środowiska – **art. 5 ust. 1 pkt 1**, obowiązki kierownika budowy w zakresie ochrony środowiska – **art. 22 pkt 1**). Zgodnie z interpretacją Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska zagadnienia z zakresu ochrony przyrody (w tym ochrony gatunkowej) mieszczą się w terminie „ochrona środowiska". Wynika to z definicji zawartej w art. **3 pkt 13 p.o.ś.**: ochrona środowiska – rozumie się przez to podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiające zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej; ochrona ta polega w szczególności na:

a) racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju

b) przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom

c) przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego [...]. Konsekwencją tej regulacji jest także możliwość wstrzymania prowadzenia robót budowlanych na podstawie postanowienia organu nadzoru budowlanego (**art. 50 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku - Prawo budowlane**) w sytuacji, gdy są one wykonywane w sposób mogący spowodować zagrożenia dla środowiska (Kuszlewicz 2019).

Cel i zakres opracowania

Celem opracowania była ekspertyza na temat zasiedlenia budynku przez gatunki chronione oraz wydanie zaleceń dotyczących kompensacji za utracone i zniszczone siedliska oraz potencjalne siedliska gatunków chronionych. Zakres opracowania obejmuje wyniki ekspertyzy przyrodniczej budynku **OSP Debieńsko Wielkie, ul. Bełkowska 1a, w Czerwionce-Leszczynach**, to jest oszacowanie ilościowe i jakościowe awifauny i chiropterofauny zasiedlającej budynek jak również propozycję stosownej kompensacji w zamian za planowane zniszczenie siedlisk oraz potencjalnych siedlisk gatunków prawnie chronionych.

Metodyka

Obserwacje budynku i potencjalnych gatunków go zasiedlających odbywały się w dniu: **10.09.2024 r.** w godzinach popołudniowych. Obiekt oraz siedliska obserwowano przez lornetkę marki ZEISS Terra ED o powiększeniu 8/32, lunetę KOWA Prominar 883, notując i dokumentując w terenie rzeczywiste i potencjalne siedliska. Przeprowadzono także załączoną powyżej dokumentację fotograficzną obiektu oraz siedlisk za pomocą aparatu fotograficznego marki Canon Powershot

Protokół kontroli obiektu

1. **Nazwa obiektu:** budynek OSP
   Planowany termin realizacji: 2025-2026
2. **Adres:** ul. Bełkowska 1a, Czerwionka-Leszczyny
3. **Imię i nazwisko eksperta:** Marta Świtała
4. **Data kontroli:** 10.09.2024
5. **Opis uzyskanych informacji:** uzyskałem wszystkie potrzebne informacje
6. **Opis zaistniałej sytuacji:** budynek nieremontowany w dniu kontroli

a) **planowany termin inwestycji:** 2025-2026
b) **cel ekspertyzy:** ocena liczby potencjalnych miejsc lęgowych/rozrodczych jakie będą utracone w wyniku prac budowlanych dla poszczególnych gatunków chronionych

Wyniki

Na elewacjach budynku – w ramach planowanej inwestycji - znajduje się pewna ilość szczelin i otworów, które stanowią siedliska i potencjalne siedliska gatunków chronionych – przede wszystkim dla: wróbla (Passer domesticus).

Podczas kontroli nie stwierdzono śladów ani obecności występowania nietoperzy.

Na budynku stwierdzono obecność następujących gatunków ptaków:

– **wróbel**

Szacuje się, iż w wyniku inwestycji na budynku zostaną zniszczone siedliska lub potencjalne siedliska dla następujących gatunków:

– **wróbel 2 pary**

Zalecenia oraz proponowana kompensacja

1). Można wydać zezwolenie na podjęcie prac remontowo–budowlanych dla wszystkich elewacji, **po spełnieniu poniższych warunków:**
   a) W okresie od 16 października do 1 marca prace mogą się odbywać bez przeszkód, w tym okresie należy też wykonać ewentualne zamykanie szczelin
   b) od 1 marca do 16 października **konieczny jest stały nadzór ornitologiczny** nad inwestycją podczas trwania remontu
   c) w ustawowym okresie lęgowym (po 1 marca) zatkanie otworów a także każdorazowe ustawienie rusztowań na nowej ścianie powinno się odbywać po uprzedniej konsultacji z ornitologiem prowadzącym

nadzór, który wykona kontrolę ściany bezpośrednio na kilka dni przed ustawieniem rusztowań
c) Jeśli prace planowane są w sezonie lęgowym (po 1 marca) zaleca się by jesienią-zimą poprzedzającą rozpoczęcie remontu zatkać otwory na budynku (np. pianką silikonową) tak by uniemożliwić zagnieżdżenie się w nich ptaków, dzięki czemu z dużym prawdopodobieństwem remont będzie można przeprowadzić bez przeszkód

2). Ponieważ podczas prac remontowo-budowlanych nastąpi utrata siedlisk, dlatego po zakończeniu lub już w trakcie remontu niezbędna będzie kompensacja w postaci wywieszenia budek, w następującej ilości:
- 4 budki typu jerzyk/wróbel (lub dwie podwójne) na elewacji zachodniej (patrz foto)
Sugeruje się by budki dla wtopić w styropian i pomalować na kolor elewacji, co zwiększy ich trwałość i estetykę.

3). Budka typu jerzyk/wróbel powinna mieć wymiary zbliżone do prostopadłościanu o bokach 18 x 20 x 36 cm, z owalnym otworem wlotowym o wymiarach min. 3,5 x 6,5 cm umieszonym z brzegu dłuższego boku skrzynki.

Ryc. Budka typu jerzyk/wróbel



4). W przypadku stwierdzenia nowych lęgów ptaków na elewacjach podczas trwania remontu, należy ograniczyć aktywne prace do 4 metrów od gniazda, aż do ukończenia lęgów (wyprowadzenia młodych) przez ptaki oraz zrezygnować w tym miejscu z siatki/płachty zabezpieczającej, która utrudniałaby ptakom wlot do gniazda.

5). Jeśli w trakcie wykonywania prac remontowo-budowlanych zostaną odsłonięte lub powstaną szczeliny, otwory lub nisze mogące być miejscem lęgowym lub wejściem dla ptaków lub nietoperzy należy na bieżąco miejsca te zamykać lub zabezpieczać przed lęgami ptaków.

6). Wykonanie termoizolacji budynku, w którym stwierdzono siedliska i siedliska lęgowe ptaków chronionych wymaga uprzedniego uzyskania zezwolenia właściwego Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

7). Zarządca nieruchomości jest zobowiązany przed rozpoczęciem prac na budynku do przekazania wykonawcy robót decyzji RDOŚ uzyskanej na podstawie niniejszej opini.

Katowice 14.09.2024